

<https://nv.ua/techno/it-industry/torhovaja-vojna-mezhdu-ssha-i-kitaem-2466816.html>. 5. Рикардс Дж. Сучасні валютні війни// Україна фінансова: інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/113.htm

К.е.н., доц. А.О. Босак, студент О.І. Жигadlo
Національний університет «Львівська політехніка»

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ, МОЖЛИВОСТІ І ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНИ

© Босак А.О., Жигadlo О.І., 2018

Прямі іноземні інвестиції є критично важливими для країн, що розвиваються, оскільки їх компанії потребують фінансування та досвіду транснаціональних корпорацій, щоб розширити експортну діяльність. Такі країни потребують приватних інвестицій в інфраструктуру, енергію та воду для збільшення робочих місць та заробітної плати.

Глобальні потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в 2017 році скоротились на 16% до 1,52 трлн. дол. США відносно показника в 1,81 трлн. дол. США в 2016 році, відповідно до останнього рейтингу ЮНКТАД Global Investment Trends Monitor [1].

У країнах з перехідною економікою обсяг ПІІ скоротився на 17%, приблизно на 55 млрд. дол. США [1], в основному за рахунок сповільнення темпів розвитку інвестиційної діяльності у Російській Федерації та нестабільного припливу ПІІ у більшості країн Співдружності Незалежних Держав (СНД).

Після стрімкого зростання угод злиття та поглинання протягом 2014-2016 років, у 2017 році їх кількість скоротилась на 23% до 666 млрд. дол. США [1]. Дані про інвестиції в нові проекти свідчать про скорочення їх загальної вартості на 32% до 517 млрд. дол. США [1]. Такий різкий спад ПІІ негативно вплине на глобальну економічну діяльність у довгостроковій перспективі. Крім того, нові податкові реформи в США, ймовірно, суттєво вплинуть на інвестиційні рішення транснаціональних компаній, що базуються в США, що в свою чергу відобразиться на глобальному рівні інвестування. З іншого боку, прогнози стрімкого економічного зростання, збільшення обсягів торгівлі та цін на сировину свідчать про потенційне збільшення світових ПІІ в 2018 році.

У зв'язку з нестабільною політичною ситуацією, високим рівнем корупції, обтяжливою бюрократією Україна все ще має проблеми із залученням ПІІ.

У 2013 році, напередодні протистояння в Криму та на Донбасі, ПІІ становили 4,499 млрд. дол. США. Відповідно у 2014 році, коли країна переживала скрутні часи, ПІІ скоротились в 11 разів до показника у 410 млн. дол. США. Інвестиційна ситуація налагоджувалась у 2015-2016 роках, коли ПІІ становили відповідно 2,961 та 4 млрд. дол. США. Однак даний показник все ще не досягає значення докризових років (у 2012 році ПІІ до України склали 8,401 млрд. дол. США) [2].

Найгостріша проблема ПІІ – це те, що більшість з них (25% у 2016 році) походить із Кіпру, тобто це грошові кошти, які українці відправляють з України, а вже потім інвестують в країну з метою приховати володіння активами та уникнути оподаткування. Більшість ПІІ надходить до України з країн, які, як відомо, є центрами уникнення корпоративних податків, як, наприклад, Кіпр, Нідерланди та Велика Британія. Це означає, що інвесторами можуть бути українські компанії з українськими бенефіціарами, зареєстровані в цих юрисдикціях.

Від Кіпру Україна отримала інвестиції в розмірі 506 млн. дол. США у 2017 році, від Російської Федерації – 396 млн. дол. США, від Нідерландів – 263 млн. дол. США, від Великої Британії – 212 млн. дол. США, а від Німеччини – 119 млн. дол. США [3].

Позитивна динаміка ПІІ України залежатиме від розвитку інвестиційних умов. Країні потрібно демонструвати прогрес у реформі судового сектору, та боротьбу з корупцією. З огляду на те, що наближається новий цикл виборів, реформування може бути повільним, що потенційно ускладнить прийняття законів, спрямованих на поліпшення бізнес-клімату.

Уряд України в минулому році доклав певних зусиль для покращення ділового клімату країни: прийняв законопроект, який має на меті створити в Кабінеті Міністрів антирейдерську комісію, створити інвестиційну раду, прийняти законопроект про приватизацію і закон про товариства з обмеженою відповідальністю та скасувати обов'язкові печатки для документів.

У 2017 році приплив ПІІ є найменшим з 2010 року (всього 1,9 млрд. дол. США) (рис. 1). Проте ці дані відрізняються від показників, що подані Національним банком України, який, за оцінками, залучив ПІІ в Україну на суму 2,3 млрд. дол. США на основі поточної ринкової вартості.

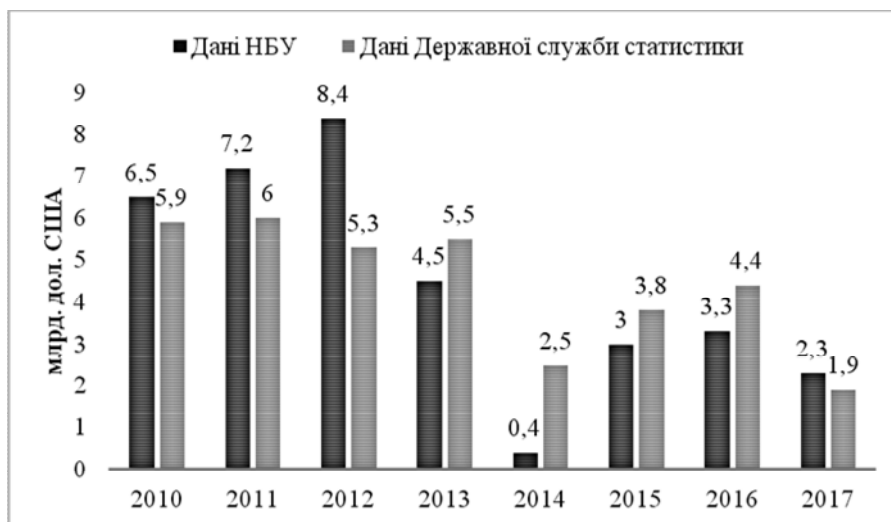

Рис. 1. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну за період 2010-2017 років за даними НБУ та Державної служби статистики, млрд. дол. США [3, 4]

Зростання припливів ПІІ, головним чином пов'язаних з рекапіталізацією банків, було достатнім для покриття дефіциту платіжного балансу в 2016 році [4]. Тому ПІІ є головним рушієм зовнішнього фінансування України, як країни з високим запасом природних ресурсів, значним технологічним, науковим та аграрним потенціалом.

ПІІ відіграють важливу роль, оскільки вони підтримують функціонування та динамічний розвиток економіки України. Світовий досвід демонструє, що потік коштів спрямований не у країни з максимально сприятливими умовами для інвестування, а в економіки, які швидко та послідовно розвиваються.

Отже, без структурних реформ для підтримки експорту та залучення ПІІ, Україна залишатиметься вразливою до зовнішніх політичних та економічних кризових явищ та товарних циклів. Співпраця з МВФ та іншими офіційними кредиторами є необхідною умовою для задоволення потреб зовнішнього фінансування. Однак при цьому не можна забувати про проблеми управління грошовим і бюджетним секторами економіки. Найбільші загрози є три: 1) населення і бізнес не довіряють вітчизняним банківським та фінансовим установам; 2) ні внутрішній, ні зовнішній інвестор не мають адекватного судового захисту; 3) зростання рівня тіньової економіки через неконтрольовані грошові і товарні потоки на сході України не дозволяють здійснювати оптимальне бюджетне планування.

1. *Investment trends monitor [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/diaeia2018d1_en.pdf.* 2. *Annex table 1. FDI inflows, by region and economy, 1990-2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:*

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/15lZmxUpUU4oxvdPtE-aXnipGOkO4d-y0THnzobu-dN0/edit#gid=674108578>. 3. Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/zed.htm. 4. Річна динаміка обсягів прямих інвестицій [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=29318281>

к.е.н., доцент П.І. Віблій,
к.е.н., асистент І.І. Лащик, студент Ю. Б. Зборівець
Національний університет «Львівська політехніка»

ПРІОРИТЕТНІ СФЕРИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

© Віблій П.І., Лащик І.І., Зборівець Ю.Б., 2018

Україна знаходиться на позиції однієї з найбільш розвинених європейських країн, гірша ситуація лише у Молдові. За версією журналу Forbes Україна, наша країна за останні 2 роки опустилась на 20 позицій у рейтингу легкості ведення бізнесу. Нам потрібно змінювати цю тенденцію. Як варіант, необхідно спробувати перейти до інвестиційного зростання, для цього слід поліпшити якість бізнес-клімату в країні.

Безліч підприємців-інвесторів у світі перебувають у пошуках якомога найкращого варіанту інвестування власних коштів, проте слід розуміти, що високорозвинені країни є максимально забезпечені альтернативними проектами. Інвесторам слід шукати нові можливості у державах, де такі вкладення є вкрай необхідними.

Україна є привабливою для іноземних інвестицій через низку факторів:

- 1) вигідне географічне розташування і велика територія;
- 2) понад 40 млн. потенційних споживачів;
- 3) значні запаси багатьох сировинних ресурсів;
- 4) Україна володіє 60% чорноземів світу;
- 5) високий рівень освіти і кваліфікації робочої сили при порівняно низькому рівні оплати праці;
- 6) ліберальне законодавство у сфері захисту навколишнього середовища;
- 7) помірковане податкове навантаження на бізнес та приватних осіб;
- 8) Україна є членом СОТ, має зону вільної торгівлі з ЄС.

В нашій державі є декілька пріоритетних галузей, в яких ми можемо досягти високого успіху, якщо вкласти в них масштабні інвестиції. В цілому, саме ці галузі вплинули на зростання українського експорту у 2017 році (рис. 1).

В ТОП-5 галузей для іноземного інвестування віднесено:

- *Агропромисловий комплекс.* У 1 півріччі 2017 року експорт продукції сільського господарства склав 42,2% в усій структурі. Зросли продажі в Африку, Азію і ЄС [1, 3]. Україна вже декілька років вважається світовим лідером з виробництва та експорту соняшникової олії, а минулого року такі продажі принесли державі 4,8 мільярдів доларів.

Ми займаємо перші місця із експорту цукру, борошна та продуктів бджільництва, проте за рахунок того, що наша продукція є найдешевшою на ринку. Україна вдається до вкрай критичного зниження цін через недовіру до нашого виробника [4].

Даний сектор потребує інвестицій для свого подальшого розвитку, адже є досить багато проблем: застаріле обладнання, неефективне використання земельних ресурсів та відсутність ринку землі.